

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1360

Vragen van de leden **Van Dam** en **Peters** (beiden CDA) aan de Minister voor Rechtsbescherming over *het nodeloos procederen van overheidsinstanties* (ingezonden 2 november 2020).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 18 januari 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 903.

Vraag 1 en 6

Bent u bekend met uw brief van 26 juni 2020 over de voortgang van het nieuwe stelsel rechtsbijstand¹, waarin u stelt dat het een belangrijke opdracht is voor de overheid om te voorkomen dat burgers onnodig in een procedure met de overheid belanden? Hoe beoordeelt u de voortgang hierop tot nu toe? Kunt u aangeven hoever de heer Daan Hoefsmit is met zijn opdracht om onnodige juridisering bij publieke dienstverleners te voorkomen? Heeft dit reeds concrete resultaten opgeleverd?

Antwoord 1 en 6

Ja, ik ben bekend met deze brief. Onlangs informeerde ik u dat de heer Hoefsmit, op basis van een persoonlijke afweging, besloten heeft om zijn opdracht als aanjager terug te geven aan het SGO. Vorig jaar is José Lazeroms gestart als aanjager bij het deelprogramma Burgergerichte Overheid, voorheen Responsieve Overheid. Over de voortgang van de opdracht van de aanjager en het deelprogramma Burgergerichte Overheid heb ik u bij brief van 11 januari 2021 bericht.² Naar verwachting start begin dit jaar een pilot tussen het UWV en het Juridisch Loket, gericht op het ontwikkelen van een proactieve samenwerking om in een zo vroeg mogelijk stadium burgers te informeren en te ondersteunen bij een afwijzende beslissing, een klacht of het uitblijven van een besluit. Naast het inzetten op verbeterde dienstverlening bij de uitvoeringsorganisaties en gemeenten, richt de aanjager zich op de wet- en regelgeving die bij deze organisaties voor de meeste juridisering (procedures en toevoegingen) zorgt.

¹ Kamerstuk 31 763, nr. 216

² Kamerstuk 31 753, 225

Vraag 2, 3 en 4

Bent u bekend met het proces-verbaal van de zitting van woensdag 2 september 2020 van de Centrale Raad van Beroep met kenmerk CRvB 19 / 3784 WAO R067 94? Klopt het dat in deze zaak een UWVuitkeringsgerechtigde een zaak wint bij de Rechtbank Amsterdam tegen het UWV, dat het UWV vervolgens in hoger beroep gaat zonder beroepsgronden en dat datzelfde UWV na maanden alles weer intrekt, maar dat de uitkeringsgerechtigde de kosten voor juridische hulp die zij ingeschakeld heeft voor het hoger beroep, niet vergoed krijgt, omdat daar in het bestuursrecht geen grondslag voor bestaat? Klopt het ook dat het UWV zich op het standpunt stelt dat de uitkeringsgerechtigde maar een civiele procedure moet starten om de kosten wel vergoed te krijgen?

Wat vindt u van de procedure die het UWV in deze zaak doorlopen heeft, door eerst in hoger beroep te gaan zonder beroepsgronden, dat vervolgens weer in te trekken en zich daarna op het standpunt stelt dat de juridische kosten die bij dit hoger beroep kwamen kijken, maar in een civiele procedure verhaald moeten worden?

Waarom stelt het UWV zich op het standpunt dat de uitkeringsgerechtigde maar een civiele procedure moet starten om de kosten vergoed te krijgen, als het gaat om een bedrag van 525 euro exclusief btw? Zou het voor alle partijen niet veel goedkoper zijn als het UWV zonder civiele procedure tot betaling zou over gaan?

Antwoord 2, 3 en 4

Als partijen in een procedure het niet eens zijn met de uitspraak van een rechter kunnen zij in hoger beroep. De termijn om hoger beroep in te stellen is maximaal zes weken. Verlenging van deze termijn is niet mogelijk. In zaken waarbij wezenlijke belangen spelen die impact kunnen hebben op een groter aantal gevallen en UWV twijfelt over de juistheid van de uitspraak van de rechter is het soms nodig om nader onderzoek te doen naar de haalbaarheid van het hoger beroep. Dit kost tijd, soms meer dan zes weken. In deze gevallen kan voorlopig hoger beroep, dus nog zonder inhoudelijke gronden, worden ingesteld. Komt UWV tot de conclusie dat hoger beroep niet haalbaar is, dan wordt het voorlopig hoger beroep ingetrokken.

UWV weegt haar keuze voor het instellen van (hoger) beroep zorgvuldig af en maakt hier spaarzaam gebruik van. De belasting die een hoger beroep heeft op de burger wordt hierin altijd meegenomen. Het streven van UWV is om het jaarlijks aantal ingestelde voorlopig hoger beroepen de komende jaren verder naar beneden te brengen.

Bij het instellen van een voorlopig hoger beroep, informeert UWV de burger over de gevolgen van het instellen van voorlopig hoger beroep en de mogelijkheid tot het intrekken van het hoger beroep.

Wanneer voorlopig hoger beroep ingesteld wordt, stuurt de Centrale Raad van Beroep de burger een brief. In deze brief staat dat de Centrale Raad van Beroep zo spoedig mogelijk de naam en gegevens van een gemachtigde wil ontvangen, wanneer de burger zich door een gemachtigde wil laten vertegenwoordigen. Kijkend vanuit de burger is het te begrijpen dat de burger hier gehoor aan geeft en mogelijk kosten maakt.

Binnen het bestuursrecht is het mogelijk dat proceskosten worden vergoed. De wettelijke basis hiervoor is vastgelegd in de Algemene wet bestuursrecht. Welke kosten voor vergoeding in aanmerking komen, is geregeld in het Besluit proceskosten bestuursrecht. Hierin is opgenomen aan welke specifieke proceshandelingen punten worden toegekend. Tegenover deze punten staat een forfaitair bedrag per punt. Het Besluit proceskosten bestuursrecht voorziet niet in de vergoeding van kosten wanneer een voorlopig hoger beroep wordt ingetrokken. Er zijn in dat geval namelijk nog geen proceshandelingen verricht die volgens dit besluit voor vergoeding in aanmerking komen. Ook prematuur verrichte proceshandelingen komen niet voor vergoeding in aanmerking.³

Tegen de achtergrond van het herijken van de relatie tussen overheid en burger en de wens tot dejuridisering, komt de vraag op of in bepaalde gevallen, die nu niet door het Besluit proceskosten bestuursrecht worden

³ Dit standpunt is ook overeenkomstig de rechtspraak van de Centrale Raad van Beroep. Zie: ECLI:NL:CRVB:2018:1672.

bestreken, toch een vergoeding van gemaakte kosten is aangewezen. Het is mijn voornemen te onderzoeken hoe deze problematiek kan worden ondervangen en of wijziging van wet- en regelgeving hiervoor noodzakelijk is. In het licht van het voorgaande, zal UWV in de door uw Kamer genoemde kwestie in overleg treden met de betrokken partij over een vergoeding van de gemaakte kosten.

Vraag 5, 7 en 8

Hoe kunt u bovengenoemde zaak rijmen met uw beleidsvoornemens, waarin u duidelijk aangeeft dat de overheid zelf actief onnodige procedures moet voorkomen?

Wat gaat u eraan doen om te bewerkstelligen, bovenop de huidige beleidsvoornemens, dat bovenstaande procedurele regeldrift bij het UWV in de toekomst niet meer voorkomt?

Bent u bereid een grondslag voor schadevergoeding van gemaakte kosten in het bestuursrecht te creëren, zodat er niet ook nog een civiele procedure in dit soort zaken gevoerd hoeft te worden?

Antwoord 5, 7 en 8

Ik ben mij terdege bewust dat onnodige procedures tussen de burger en de overheid nog te vaak voorkomen. Het aanpakken hiervan begint bij de overheid, door het goede voorbeeld te geven, zodat het vertrouwen van de burger in de overheid toeneemt. Ik begrijp dat het voorlopig instellen en daarna weer intrekken van hoger beroep door een bestuursorgaan belastend is voor de burger. Het signaal dat u afgeeft wat betreft het instellen van voorlopig hoger beroep, neem ik dan ook mee in mijn aanpak bij de uitvoeringsorganisaties en gemeenten.

Daarbij acht ik het wrang dat een burger in dit soort gevallen in de regel niet in aanmerking komt voor vergoeding van eventuele rechtshulp door een rechtsbijstandsverlener. Zoals eerder genoemd, is het mijn voornemen te onderzoeken hoe deze problematiek kan worden ondervangen en of wijziging van wet- en regelgeving hiervoor noodzakelijk is.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en UWV zijn, vooruitlopend op dit onderzoek, met elkaar in gesprek om na te gaan in welke situaties, waarbij door UWV voorlopig hoger beroep ingesteld wordt en vervolgens ingetrokken, het redelijk kan zijn dat UWV een vergoeding voor gemaakte kosten geeft.

Daarbij zal aandacht blijven voor de belasting van bezwaar- en beroepsprocedures op de burger. Ook de communicatie hierover richting de burger heeft de aandacht van UWV. Daarnaast neemt UWV deel aan het deelprogramma Burgergerichte Overheid van mijn ministerie. Dit deelprogramma heeft het verminderen van onnodige juridisering tussen burger en overheid tot doel.